

PEDRA SECA

Xavier Gual

EMPRESARI @xaviergual

ÀREA METROPOLITANA INTERIOR

Viu entre nosaltres un dels dos directors adjunts d'Expansión, el diari líder de la premsa econòmica en castellà. Es diu Martí Saballs, s'ha fet manresà per raons de cor (res a veure amb la campanya oficial en marxa basada en aquest òrgan) i acaba de dir que la ciutat que l'acull hauria de ser la capital de Catalunya. Repeteixo, Manresa capital de Catalunya. L'afirmació prové d'un home cabal, capaç, informat i viatjat. Dóna les seves raons i semblen bones. Ho argumenta dient que els països que millor funcionen arreu del món tenen una capital petita i terra endins. Tothom tranquil, perquè no passarà (quasi) segur, però després de la sorpresa inicial per la proposta, la temptació per desenvolupar-la és irresistible. De cop i volta,

la llista de ciutats es fa sola. A la primera. Ottawa per Canadà, Canbera per Austràlia, L'Haia per Holanda, Rabat per Marroc, Ankara per Turquia, Brasília per Brasil, Bonn per Alemanya fins fa poc, Vitòria per Euskadi. Totes quadren amb la seva definició. Incloent l'actual capital d'Espanya, que era una ciutat menor, lluny del mar, poc poblada, sense pes econòmic i al centre geogràfic del país. Una mena de Manresa de Castella del 1561 quan Felip II la va convertir en la vila principal dels seus dominis. I en devorada dominical dels exemplars del diari durant el cap de setmana passat, en la seva acurada i de molt recomanable lectura secció habitual, Pep Garcia llista les diferents formes de ser dels ciutadans de les veïnes poblacions de l'entorn. Un altre manresà d'adopció com ell (mal

que li pesi) en pot ser un analista fi i a la vegada contundent. Combinant el que diuen ell i Saballs, se'm permetrà dir-ne una estona l'àrea metropolitana interior, només fins a la darrera línia d'aquest article i després ens n'oblidem. Una metròpoli és una ciutat global que exerceix una influència determinant en les que l'envolten. No em negaran que els pobles circumdants de la (de moment) capital del Bages en reben la influència i els condiona a tots. L'embolcall urbà comença amb un Sant Joan de Vilatorrada que podria ser (és) l'Hospitalet del Cardener. Santpedor seria un Sant Cugat més sense túnel, Navarcles n'és un altre, Sallent... Però em vull aturar a Sant Fruitós. Tan a prop però tan lluny. Actualment és on estan passant coses que s'afegeixen a les que afirma Garcia que

sempre tenen pendents amb els veïns de sota. Sembla ser que és on pitjor porten el rol de lideratge dels dipositaris de la Llum. I tot plegat mentre ens acaben d'anunciar que «ens porten al cor», entenc que en una destil·lació publicitària de l'històric «Cor de Catalunya», un ajustament molt correcte i ben necessari perquè després de recuperar-lo de l'oblit dels anys seixanta, alguns vam quedar en un estat mental similar al que s'experimenta quan s'escolta la cançó que Salomé va portar al festival de l'Eurovisió. Els fruitosencs mostren una voluntat determinant de ser protagonistes amb dues propostes que ens distrauran i estaran d'actualitat força setmanes. Per exemple, s'han quedat sols i amb l'oposició pesant del consistori de la ciutat en contra del

Portal de l'Agulla, benzineria i hotel inclòs a peu de l'eix Transversal. Han de saber que sense el consens del contorn, la seva proposta no pot consolidar-se. L'altra carpeta que també els col·loca a la centralitat (i per veure si entra en format polèmic) és la proposta de fer un crematori, el primer de tota la Catalunya Central. Això sí que és una estructura d'estat intercomarcal. De fet, al segle XXI no podem estar sense un indret proper per fer la cremació dels que ho desitgin. Sembla que tot plegat es concretarà amb una concessió a una empresa per 45 anys. Al meu entendre, cal dir endavant a l'alcalde. Sense presses, per allà passaré algun dia segur. I li suggereixo que afluixi amb el conflicte veïnal per l'àrea de servei. Els anirà necessitant de clients.

VIST I NO VIST

Jordi Sardans

HISTORIADOR

MEMÒRIA, RECORDS I HISTÒRIA

Aquests dies hem pogut llegir al diari **Regió7** una certa polèmica sobre l'origen del mot Manresa. Alguns han desacreditat la paraula Minorisa com a possible nom antic de la ciutat perquè s'extreu de documents falsificats, malgrat que sí que apareix en nombrosos documents posteriors. Fins ara, l'historiador que millor ha estudiat aquesta qüestió és el sallentí Albert Benet i Clarà, que en l'obra *Història de Manresa. Dels orígens al segle XI* ha posat sobre la taula les diverses denominacions de la ciutat. El nom de Menresa (amb e) ja apareix documentat l'any 940 i es mantindrà popularment. Però m'interessa més comentar la reflexió que feia el company Xavier Domènech entre les percepcions d'història i vivència. Per a ell, és la memòria directa d'un fet o esdeveniment, el que separa una

cosa de l'altra. Pot ser un punt de partida, però entenc que tot allò que és passat, per més recent que sigui, ja forma part de la història. Ara bé, per centrar una mica el debat potser caldria discernir els records o les vivències, de les memòries, i no cal dir-ho, de la història. El record, la memòria i la història estan a nivells diferents. No és el mateix el record que un pot tenir de l'escola quan hi anava de petit, que l'elaboració d'aquest record que es fa 50 anys després d'aquella etapa. Això seria la memòria. Recordem part dels companys d'escola, però algú que ens vol afalagar, ens pot dir que ell estava assegut al banc del darrere, quan en realitat no hi era. El cas d'Enric Marco és ben singular fins que el 2005 es demostra que fou un mentider compulsiu, tot i que fins aleshores explicava un relat ben elaborat perquè molta gent se'l cre-

gués. Així doncs, la memòria és una construcció a partir dels records. Val a dir que el terme memòria històrica és en si mateix una contradicció, perquè la memòria no és història ni la història pot ser memòria. Així, un llibre de memòries no és un llibre d'història, tot i que serveixi per fer-la. S'ha debatut molt, amb polèmiques agres i articles contundents als diaris, així com en revistes especialitzades, però ara el mot memòria històrica ha quedat còmodament acceptat i s'usa assíduament en àmbits periodístics, tot i que continuen essent paraules contradictòries. Una altra cosa ben diferent és la memòria democràtica, republicana o de la dictadura franquista, que fa referència a un període concret de la història. Sovint, ni tan sols amb la recerca es pot convertir la memòria en història. La memòria és un tema complicat i controvertit

perquè els testimonis no tenen la veritat sinó que cadascú explica la seva experiència que, sense estar deformada, sí que està mediatitzada pel que s'ha llegit, sentit o explicat amb el pas del temps. La complexitat històrica requereix uns coneixements previs per contextualitzar-la correctament. La història té un punt d'abstracció que no surt de la memòria sinó de l'anàlisi que l'historiador fa d'uns fenòmens que cal contextualitzar i contrastar en un moment donat, per acabar fent l'abstracció. Per tant, es tracta d'una elaboració intel·lectual molt diferent de la memòria. La història actual utilitza diverses fonts metodològiques documentals que sobreviuen a la destrucció dels vencedors d'un conflicte, tot i que alguns dels manuscrits que resten han estat sovint manipulats pels guanyadors. Una altra font inte-

ressant es basa en la història oral, on cal valorar les circumstàncies en què es fan les entrevistes i s'escolta el relat, perquè hi intervenen molts factors, com ara si la persona està cansada o relaxada... També hi ha debat sobre la necessitat o no de reflectir fidelment la literalitat de les expressions emprades per les fonts humanes. I, finalment, condiona el pas del temps: recordo haver entrevistat durant el final del franquisme i la transició diversos protagonistes de la República i la Guerra Civil a Manresa, amb preguntes aleshores poc rellevants que si les hagués pogut fer ara, en què ja són morts, n'hauria tret millor informació perquè el bagatge contextual adquirit amb els anys permetria aprofundir més en les qüestions cabdals. De l'equilibri en surt posteriorment l'anàlisi que ens permet l'abstracció històrica.

Visita el
amb
Regió7

Disposen d'entrades per visitar el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Hi podreu veure les col·leccions residents del museu, d'art romànic, gòtic, renaixement i barroc, el llegat Cambó, art modern, la col·lecció Thyssen-Bornemisza, la de dibuixos, fotografia, numismàtica, gravats i cartells.

LLOC:
Palau Nacional -Parc de Montjuïc

Passeu per les nostres
oficines i obtindreu
**DUES
ENTRADES
GRATUÏTES**
per subscripctor.
(Oferta limitada)